

עין משפט
נר מצוה

קד ו מיי שס הלכס א קמ
שס טור שזיע אה"ע
שס טקף ח
קד ז מיי שס ה"ה וסמג
שס טוש"ע אה"ע סי
קו טקף ב
קו ח מיי שס הלכס ג ועי
במ"מ ובכ"מ ובינ"מ
וסמג שס טור שז"ע חו"מ
סי רמו ס"ו
קו ט מיי שס הלכס ד ועי
בה"ל וסמג שס טוש"ע
אה"ע סי קו ס"א

[illegible][illegible]

לאחר מיתת אביהן אי אמרת בשלמא
תקנה מלתקנה לא אי אמרת בתרי כי ד
ממאי דלמא עלווא דימא לך בתרי כי ד
דינא קמא כי היכי דלא תקשה תקנת
שמואל דהכותב כל נכסיו ואשתו לא
הגדול לא עשאו אלא אפטרופוס
כר ידי אמר שמואל דאפילו בנו קמן
אחר במתנה ובנו אפטרופוס (אי אשתו וא
יאשתו ארוסה ואשתו גרושה במתנה אי
האחים ואשה אצל בני הבעל מהו אמ
(6) קנה לבר מאשתו ארוסה ואשתו גו
יבכולהו קני = לבר מהאשה אצל

בשלמא כחד בי דינא איתקון היינו דילפינן
 ר' בי דינא איתקון היכי ילפינן תקנה מתקנה
 ר' בי דינא איתקון ובי דינא כתרז תקון כבי
 תקנתא אתקנתא: ^א אמר רב יהודה אמר
 תו לא עשאה אלא אפוטורא ^ב פשימא בנו
 יופום בנו הקטן מאי איתמר רב חנניא
 ננו קטן המוטל בעריסה ^ג פשימא בנו ואחר
 ששתו ואחר לאחר במתנה ואשתו אפוטורופום
 תנה איבעיא להו בת אצל הכנים ואשה אצל
 מהו אמר רבינא משמיה דרבא בכולהו לא
 שותו גרושה רב עורא משמיה דרבא אמר
 אצל האחין ואשה אצל בני הבעל
 בעי

וְיִשְׁכַּחמוּ מִמֶּנִּי דָרִי נֶחֱם דְּפִרְסִימָה
וְעַל דְּרִי כִּי יוֹחֵן בֶּן צִדְקָה סָלֵל
דְּמִלְרִינִי אֶלְרִי [קַל] "רִי וְרִיקָה" חֲכָמִי
חֲנִינָא אֶלְרִי יֵאָדָּא אֲמַר רַבִּי הֲלָכָה כִּי
יוֹחֵן אֶפְ"ה קֶאֱמַר יִסְבּוּן לְאֻקוּמִי
מִמֶּנִּי דְּרִי הֲכֵל: הַנוֹסֵב לֵל
נִסְסִי לֵאשׁוּבָה: בִּשְׁנוֹן מִתְנֶה: אֵל עֲשֵׂא
אֵלָּא אֶפְסוּרָא. דְּלוֹמֵד דְּהִדְעָה אֵת
דְּאֵין אֲדָם מֵיחָא אֵת בְּנֵי וְגוֹתן אֵת
כֻּלָּא לֵאשׁוּבָה וְלֹא נִמְכְּרִין אֵלָּא לְעִשׂוּתָה
אֶפְסוּרָא כְּדִי שִׁמְלֵקֵהוּ בְּנֵי כְּבוֹד
מִשּׁוּם דְּלֹאֵרֵי אֲמִירָתָהּ וְרַבִּי יוֹחֵן

[illegible][illegible][illegible]

לפרסם מהם
צפ"י שמת ו
[קל] צבריה היה
שיר לא במקרה
לחמי' לקמן ל'
כחמשה וחסד
אפילו קטן
אפילו לאו
ואשור גרשה
והי פירוש א'
דלחמי' (מבטוי)
ולמחנה אפילו
ואחר ו'. כלום
חיס כדבור כי
אפסורפא נחם
ובנו במקום
לאשמו לא עשה
לה שמואל צדק
גידם לשעין כד
הנכסים ובנו א'
בזלי הנכסים
נשאר לפניו כי
לא דמי לסיפא
גראה בעיני
אחין לא עשו
ואם אין לו אח
יצדנה דלחמי'
לא גייס בהו
צו והוא אחר
כן צו לו צד
ואחר שכן צדי
שחכדנו אשמו
בכדור דרשין
לחמי' דליו א'
לחמי' לקמן
לענין חרפה
מייבן כדבור א'
ואם אלל צי
ואין חרפה צד
וגם היא לא
שם לא קנו
אחין ואשה א'

(א) כתובות מט., ב) לקמן קמד.
קנ: גיטין יד., ג) רש"ל מ"ו לפי
רשב"ס, ד) [דרכא רש"ש], ה) וז
פירוש אחר, רש"ל.

רשב"ם ד"ה ואשה אצל בני
בו' מיתורא דקרא את אביך.
עי' כתובות דף קג ע"א ול"ע:

(א) גמ' יכולהו לא קנו לבר:
(ב) רשב"ם ד"ה ה"ג לה וכו'
בנו הקטן מאי מי אמר:
(ג) ד"ה ה"ג פרישה אחרת
מצאתי וישר בעינינו וכו' ואמר
כגון וכו' שחכדלו אשתו ד"ה
בנו ואשתו:

22. עיין רש"י באריכות,
וזהו דלא כמוס' בע"א ד"ה
וש"מ.

[illegible][illegible]

(א) נראה ד"ל אשתו ובנו אשתו משום מתנה ובנו משום אפוטרופא משום דאינו קרוב דעתו אללה יותר מבנו וכו'.

מסורת הש"ס

^[א] לקמן פ"ו קמ"ז (ומספאה דכמותב פ"ד, ט) פאה פ"ג מ"ו (לקמן קכ"ג).

גילוי הש"ס

נבחרה ונחלה לה התיפוק עלה קלא, ע"י לקמן ק"ד קי"ג מוס' ד"ה ואלו:

הנהגות הב"ח

^[ב] גמ' לון מתנתו מתנה בידוע שזליז היה יודע: ^[ג] רשב"ם ד"ה גובה מתנתה מן הקדשון כמיתם כל"ז ומיתם כל מחמק וי"ב ע"כ דק"ה ה"כ פירש הכי דליה גובה כ"ח מותר מתנתה וכו':

מוסף רש"י

ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים. שכתב שמת גמ', אל פ"ה פירש שפסביל מיתם גמ' הוא שיהי, אלל פסח מן ע"כ פסח. ^{[דקמן קמ"ז, מתנתו מתנה, אחר ש"ה פירש ומהל מיתם גמ', אלל פולק מתי מאדמן דעמיה טסו].}

רבינו גרשום

דלאו אמן היא. מהו מי אמרינן הוואל דהני בינים אמריבין בכבודה כולי הא משום מתנה הוא ודיב לא וקתנה או דלמא הוואל וכל דהו שייכי בכבודה דכתיב כבד את אביך ואת אבך לרבות אשת אבך ודאי משום דיתנהו לה יקרא עבר ועשאה אפוטרופוס ולא קתנה: אמר רבא כוליה. וכל נשי אל קנו משום דעשאה אפוטרופוס משום שיש להן הירביות וקריבית דעת: לרב מאשתו ארוסה ואשתו גרושה. דלא יתיב דעתה לביתו כולי יאוי: ורב עוררא אמר שמייה דרבא כולהו קנו. לישן מתנה: לרב מאשה ארוסה הבעיה. ודחיבס כבודו אמן ויאיא למימר משום אפוטרופוס היא ודכי גמי אשה אצל בני הבעל דשייכי כל דהו בכבודה: בעי רבא. לא שפוטא לי דהאי דקאמר עשאה אפוטרופוס בשכיב מרע הוא. אבל בבריא שכתב לה היאך. אמרינן שכיב מרע הוא דעשאה אפוטרופוס משום דיתנא ליה. דלישתמיעו מלה מלה לידמות עליוהו דבסיי ליתגנון בה יקרא אבל בריא הוואל דכתב הוא ודאי משום מתנה הוא דכתב את דהאי אמר דאפוטרופוס את קאים איתר בדייה ימי הוא דלא נתנו בה יקרא מצי לאכוחיהו אמאי לא תתנו לה יקרא אלא כדאמרינן בריא גמי נחיה ליה לישתמעון מלה מלה לידמות עליוהו דבסיי ליתגנון בה יקרא אבל בריא הוואל דכתב הוא ודאי משום מתנה הוא דכתב את דהאי אמר דאפוטרופוס מכשיו: ויש הפוכה פירות נכסיו לאשתו. מתנה גובה מן הקרקע ששייר דהיו פירות לא יתיב לה משום מתנתה אלא משום מתנה: כחכ לה הני פירות למחצה או שיליש או רביע. ויב לה כמתנה גובה פירות מתנה מן שאר פירות. והכתוב כל נכסיו קרקע ופירות לאשתו במתנה ויצא עליו שטר חוב ד"א אומר תקרע מתנתה ותעמוד על

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

צעי רבא צבריא. שכתב כל נכסיו לאשתו ולכל הני דאיידי שמואל אס כחכ להס במתנה מהיוס לגמרי אי נמי מהיוס ולאחר מיתה מי אמרינן מתנה גמורה היא דאי נכסיו כבודה הא קאי הוא ויכדודו מאימתו: דלשחמעון מלה מהספאה. לפי שידועין שעמדין להיות כסופין לה: **הפוסה**. במתנה: פירוס נכסיו. שעכשיו צעין. אי נמי דלקני לה קרקע לפירותיה דלקני לה גבושא דלרעא דקנייה: **גובה**. ^[ט] לא במתנה מן הקרקע דכשזיל מתנה זו לא מחלה שעבוד כמותה שעל הקרקע ואס כחכ לה קרקע ופירות לגמרי מחילתן או שליש או רביע גובה כמותה מן השאר ולא זו אף זו קמתי כחכ לה פירות ואפי' קרקע ומירה היא דקמתי למחלה שליש ולרביע צוו ואין ל"ל זו מפרש' ולא דוקא נקטן כי האי סידרה הכא אלל משום דככל דוכתא רגיל לומר כן: **סכס כל נכסיו לאשסו**. וקא סלקא דעמך השמא אפי' במקוס צניס דאמר שמואל לעיל ^[קל"ג]: לא עשאה אלל אפוטרופוס והא דקאמר דקניא: ויאל **עליו שטר חוב**. שקדס למתנה זו ומיהו לכמותה לא קדס: **תקרע מסנסה וטעמוד על כמותה**. דליפות כחה נכסכה מתנה זו לזכות במותר נכסים אלל היא לא מחלה שעבוד כמותה שעל נכסים הללו כשזיל מתנה זו שאס מיכטל מתנה זו כשזיל בעל חוב הקודם תחזור עליהס מכה שעבוד כמותה והלכך רוזה היא שמקרע מתנה: **תקרע כמותה**. לאו דוקא שהרי אינה מוחלת כמותה כשזיל שום מתנה שנותן לה בעל דאי קנה נכסים אחרי כן תגבה מהן כמותה כדאמרין לקמן בשמעתין ^[קל"ג]. שהרי כן כחכ לה דקאי ודמתי אלל למייקני אלל מהנהו נכסים דייחיה לה מחלה שעבוד כמותה דמייניו לא תגבי כמותה הוואל וצמתנה חסס צאו ליד דלינה נותנת לא לזה שמא יצא עבר חוב ויטרפס מחציו הלכך מקרע כמותה לגבי הני נכסים שלא תטרופ: **וטעמוד על מסנסה**. אס אפשר לה להתקיים הלכך כיון דלא היא מתנה

נמאלת קרחת מתנה ומכאן ומיהו מחילה טעוות ליתא דההיא מתנה גמורה הימה צאותה שעה דהא אי צעי בעל מצי מסלק ליה צווי ודאכאמר רבא בפסחים ספקן כל שעה ^[דף ל"ז] דבעל חוב מכאן והכא הוא גובה: **בצס אחוסי כלה**. כלמי אשת בני שכתב לה בני כל נכסיו ואח"כ צא בעל חוב דבני לגבות חובו שקודס למתנה ומאחר לכמותה: **קניא**. ולא אמרינן עשאה אפוטרופוס: **אלל לאו צבריא**. ושמע דאמרין לעיל ^[קל"ג]: כולהו קנו דהיינו צת אלל הבניס ואשמו ארוסה ואשמו גרושה וה"ר הך אשמו דקמתי היינו אשמו ארוסה ואשמו גרושה ומיהו צת אלל הבניס ליכא לאוקומה דהא אשמו קמתי. ופי קשיא הא רבינא נמי צאשמו ארוסה ואשמו גרושה מוקי לה דמרפשא לקמיה וא"כ אמאי דאמר גמרא רב עירא מוקי לה כבולה לימא נמי רב עירא מוקי לה צאשמו ארוסה ואשמו גרושה דהא ליכא צניייהו אלל צת אלל הבניס לחוד דכפרישית לעיל וצבת אלל הבניס ליכא לאוקומה דהא אשמו קמתי מריץ משום דאמרן לעיל רב עירא משמיה דרבא אמר כולהו קנו כו' ^[קל"ג]: הילכך נקט נמי הכא כי ההוא לישנא דלעיל: הכי גרסין **רבינא מוקי לה צאשמו ארוסה ואשמו גרושה: אמר ר' הנה תקרע כמותה וטעמוד על מסנסה**. דלא תטרופ כמותה מהני נכסים אע"פ שקדמה לבעל חוב שהרי מחלה שעבוד אללס משום דהני כמותה ואמיה אס קנה נכסים אחרי כן תגבה מהן כמותה דאמרין לקמן בשמעתין. והא דלאיטריך ר"י לפסוק הלכה כחכמים היינו משום דאיכא לאקשוי דידיה אדדיה כדמקשי ואולי ואשמועינן ר"ג דשינויא דקא משנינן דלא תקשי דידיה אדדיה שינויא הוא ואס לא אמר הלכה כחכמים הוה אמינא דס"ל כ"ר"א כדמוכחא הך מילתא דלקמן: ומתמיהין ור"נ לא אויל צמר **אומדנא**. דהא מאדמא הדעת יס לנו לומר דלא מחלה שעבוד הני נכסים כשזיל המתנה: **מתנתו מסנה**. שהרי לא פירש בשעת מתנה כשזיל שאני סבור שמת בני אי נותן מתנה זו: **יודע**. היינו אומדנא אע"פ שלא פירש נמי כמי שפירש דמי: ומשני ה"נ צמר אומדנא אויל ר"י דקאמר תקרע כמותה דייחא לה כהן משנה משום דתיפוק קלא דליהי מהיימנא השווה גבי בעלה ומשום הכי כתב לה כל נכסיו ובההיא הנאה מחלה שעבוד כמותה ואמרה אי אחי בעל חוב וטרפי להני נכסי לא חיישינא: **סנן הסס**. כנס' פאה כסוק פ"ג ^[משה וז]. ומשום דבעי עלה רבא צבריא היאך נקט לה נמי הכא: הכי גרסי' לה **הפוסה נכסיו לצניו** ולא גרסין כל: **וכסב לאשסו קרקע כל שהוא**. ולא פירש אס לפרעון כמותה אס לשס מתנה דאי לפרעון כמותה הרי הוא כמו שפרע לה קלת כמותה וכ"ע מודו דמה שנתן לצניו אינו כלום דמשועבד היא לכמותה: **אזדה כפוסה**. לא אזדה אזדה ממש שאס יקנה נכסים אח"כ תגבה מהן המומר דלקמן דלא כחכ לה דקנאי ודעמדי חנה למייקני אלל אזדה כמותה מהני נכסים שאס לא יקנה נכסים נכסים אחרים הרי הפסידה שמאלו שנתן לצניו לא תגבה עוד דנתרצית להס במתנה זו והואיל ונתן גס לה קרקע כל שהוא וכדמפרש טעמא והואיל ובגון שמלק להן ולה כל נכסיו אלל שייר אפילו חד דיקלא שלא חלק אותו אמרינן לקמן ^[קל"ג]. מגו דנחתא דאינקלא נחתא נמי אכולהו: וקא פריך **משום דכסב לה קרקע כל שהוא כו'**. במתיה: **אמר רב כמותה לון על ידה**. עסקינן שמתנה לו סודר שלה להקנות לבנים כדקיי"ל ^[ב"מ דף מ"ז]: ככליו של קונה דמוכחא מילתא כסודרל כסודרית הבניס וגס נתן לה קרקע כל שהוא ואינה מערערת כלום כיון דאיכא תרמי ודאי נתרצית להס בלג שלם להיות קוניה מתנה זו שלא תוכל לערופ מהן כמותה ומחלה להן השעבוד שעל הנכסים הללו והפסידה כמותה אס לא תמלא מקוס אחר לגבות: **ושמואל אמר**. אפילו אין מוכה להו על ידה אלל שהימה לשס בשעה ככתב נכסיו לצניו והיא שותקת דכיון דכתב לה קרקע כל שהוא נתרצית ושמיקה כהודאה דמיא אלל אס לא נתן לה כלום שמיקה אינה אלל כדי לעשות נחת רוח לבעלה: **רבי יוסי צרבי חנינא אמר**. אפילו לא הימה שס ולא חלק כפניה אלל שאמר לשון זה כשכתב לה ההוא קרקע כל שהוא עלי קרקע זו כמתנתך והיא לא ערערה ודאי מחלה שעבודה משאר הנכסים. ואחרון אמרנו מיקל: ומקולי

למירע ליה כותבתה בשביל כבוד ששוייה לה דכותב לה כל נכסיו כדי שיצא לה קול שחשובה היא בעיניו כל כן ומחלה לה כותבתה בשביל מתנה הלכך תקרע כותבתה ותעמוד על מתנה: נתן היתם. כסס' פאה: וצנתי לה קרקע כל שהוא. ודאק כתב אבל אי לא אבדה כותבתה משום דאיכא למימר דלא בעיא אצטרופא בעלה לא מיחא: מוכזה לון על ידה. שתקבל לכל אחי חלקו שלא כפניהו היה ויכתבה לכל אחי ולא מיחא אמרי' דמחלה כותבתה באותו קרקע כל שהוא: ושמואל אמר במחלק לפניו. כל נכסיו והיא שותקת מחלה.

פ' רשב"ם העקרי

מסס כפי אומד דעתה ויהי כסופין לא ומחלה מתלתא הלכתא בלא טעמא קא משיב לה דדברי גבוהה יס ^[לקמן קמ"ד]. שאני סוקרינן את המתנה דמעתה ומעתה דאפוטרופוס בעלמא שוייה. ודוקא כל נכסיו דליכא שיל לא מתקרינן ולא מוגטלנין אלל איכא שיר קתמה. ודוקא אשמו אלל כחכ לה שכתב לו שכיב כל נכסיו מיי"ל לקמן כ"י מי שמת דאס מת קנה ככל דיוון דלא שיר מדי ולזאת שכיב היא זו שהיה ירא לנתת וכו' דכרי כסוכין ומסורין: ר"ל לא לטלה י' ^[דכפוסים] עד והכי פירושא שפוטא דאס כחכ כל נכסיו לצניו גדול לא קנה דלא עשאו אלל אפוטרופוס לכבודו נתתינו שתיקין לו אחי כבוד כשזיל שיהא אפוטרופוס נכסיוס: **פ"ה קטן שמועל בעריסא** כל קנה דאפוטרופוס שוייה:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קלב.

קח א מיי פ"ו מהל' ומיהו סלכס ד מתנ עשין סכ טושי"ע אהי"ע קי פטי"ו טושי"ע ח"מ סי רמו ספיק ד:

קב"ב מיי פ"ו מהל' ס ומסמ סס טושי"ע אהי"ע סי

קי פטי"ו:

קי"ג מיי פ"ו מהל' ס ומסמ סס טושי"ע ח"מ סי

רמו פטי"ו:

קיא ד מיי פ"ו מהל' ח ומסמ סס טושי"ע

אהי"ע סי קן פטי"ו ג:

קיד ה מיי פ"ו מהל' ט ופטי"ע ח

ופי מתי"מ ומסמ סס טושי"ע אהי"ע סי קן פטי"ו

א וטושי"ע ח"מ סי רמו פטי"ו ג:

רבינו גרשום (הבשר)

לה מתנה ולא להפסידה הלכך אינה מועלת לה מתנה משום בעלי חובות של בעלה ולא תפסיד בשביל מתנתה. אלא הקרקע מתנתה ותעמיד על כמותה ותגבה תחובין מן הנכסים משום דשטר כותבתה קודם לשטר חובה. וחכ"א לא אוילינן בתר אומדנא אלא תקרע כותבתה ותעמיד על מתנתה משום דאיכא למימר דמחלה כמותה לבשל בשביל המתנה. ו' ואח"כ הוציא בעל חוב שטר חובו שקדש שיעבודו לשיעבוד מתנתה והוציא מידה הנכסים ונמצא קרחה מכאן ומכאן מתנתה ואמר ר' יאין מתנתו מתנה ^[ט] שאילו היה יודע שבנו קיים לא כתבן ואמר רב נחמן הלכה כרבי שמעון בן מנסיא התם ^[ד] ונחיה לה דתיפוק עלה קלא דכתביניהו נידחלה להנהו נכסים תנן התם ^[ט] הכותוב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כותבתה משום דכתב לה קרקע כל שהוא אבדה כותבתה אמר רב במזכה להן על ידה ושמואל אמר במחלק לפניה והיא שותקת רבי יוסי בר' חנינא אמר באומר לה שלי קרקע זו בכתיבתך ומקולי

בבריא ואמרי' קניא משום דקאים ותפוטרופוס מחאכ בעיא: לא לעילוס שכיב מרע. ודקאמרי' את לא עשאה אלא אפוטרופוס ויכא קניא איכא דקניא ואכא דלא קניא. ורב עירא מוקי לה לעיל כלולה לבד דקי' משום מתנה לבד מאשה אצל חבמיס ואשה אצל בני הבעל. ורבינא לא מוקי לה דקני כלולה אלא אשתו ארוסה ואשתו גרושה בלבד קנו כדפרישי לעיל ולעילוס בשכיב מרע נהא לא תפשוט לריאי: למימרא דרב נתן לא אויל דלא אומדנא. דלא אומינן מסכתב לפי אומד דעתו דהא מתנה כדי ליפות תתא נתנן חוץ למכתבהו ולא כדי להחליש כח כותבתה שמתחילה כותבה בשביל מתנה: והתניא. דאולי בתר אומדנא: דהנאי הוי שולקין בנו למריתיה חיס כ"י ר"ש בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה. משום כ"י ר"ש בן מנסיא אומר דאמריא דעתו למימר דאלי היה יודע שבנו קיים לא היה כתבין לאחרים. ואמר רב נחמן הלכה כריש בן מנסיא אלאמא דאדיל בתר אומדנא. ומשני ודאי אויל בתר אומדנא וזכא נמי בהא איתתא דקאמר הלכה תקרע כותבתה וכו' דקא סבורת דלא אויל בתר אומדנא אין ודאי אויל בתר אומדן דעתה דידה ^[דיוולא] דאמרינן דעתה למימר דאדיל בתר

למירע ליה כותבתה בשביל כבוד ששוייה לה דכותב לה כל נכסיו כדי שיצא לה קול שחשובה היא בעיניו כל כן ומחלה לה כותבתה בשביל מתנה הלכך תקרע כותבתה ותעמוד על מתנה: נתן היתם. כסס' פאה: וצנתי לה קרקע כל שהוא. ודאק כתב אבל אי לא אבדה כותבתה משום דאיכא למימר דלא בעיא אצטרופא בעלה לא מיחא: מוכזה לון על ידה. שתקבל לכל אחי חלקו שלא כפניהו היה ויכתבה לכל אחי ולא מיחא אמרי' דמחלה כותבתה באותו קרקע כל שהוא: ושמואל אמר במחלק לפניו. כל נכסיו והיא שותקת מחלה.

